

Slovo k povzbuzení na neděli 21. září 2025, na **25. neděli v mezidobí – C**
Biblická čtení: Am 7,4-7; Ž 113; 1Tim 2,1-8; Lk 16,1-13

Milé sestry, milí bratři,

dnešní evangelijní úryvek z Lukášovy 16. kapitoly, zejména **podobenství O nepoctivém správci**, asi **nepatří** k výkladově **nejsnadnějším**. Vždyť Pán Ježíš chválí a dává za příklad **správce**, který kvůli zpronevěře přichází o práci a zajištění, a navíc se snaží na poslední chvíli si získat přízeň pánových dlužníků upisováním jejich dluhu, a tak se dopouští vlastně další nepoctivosti. Podobně **nepochopitelné** se zdají i **následné** Kristovy výzvy k získávání si **přátel** z nespravedlivého **mamonu**.

Zaměříme svou pozornost nejprve na toho **správce**. Je totiž možné, že ono skandální **upisování** dluhů **nemusí** být v jeho případě až tak skandální, nemusí být další **zlodějinou**. Nýbrž naopak **obrácením**, napravením předešlé chamtivosti. Bývalo totiž zvykem, že **správce** cizího majetku **půjčovali** svévolně majetek svých bohatých pánů. Ovšem s vysokým, až lichvářským **úrokem**, kterým – vedle svého zisku – kryli i případnou ztrátu, kdyby někdo půjčku nevrátil. Pokud by tomu bylo tak, že se správce v kritické chvíli svého života rozhodl **úrok upsat** a nechat **jen dlužnou částku**, jistinu, pak by opravdu o **obrácení** šlo. Jednalo by se o **zřeknutí se** lichvářského zisku. Ale – popravdě řečeno – tato interpretace přeci jen příliš **nekoresponduje** s následnými Ježíšovými slovy.

Asi nejčastější a zároveň snad textu nejvěrnější výklad proto bude, že **Kristova chvála** se vztahuje spíše **jen** na správce **prozíravost**, s jakou dokázal z kritické situace najít **východisko** pro zachování pozemské existence a dalšího zabezpečení sebe a patrně i své rodiny. Nevztahuje se však **na nepoctivý způsob**, jakým to učinil.

Pán Ježíš tím také dává správce **úsilí do kontrastu s laxností**, s jakou kritické situace a možná i celý život řeší někteří jeho učedníci: «Synové tohoto světa jsou totiž k sobě navzájem prozíravější než synové světla». Možná tím upozorňuje na **nebezpečí**, k jakému víra, sice třeba **horlivá**, ale poněkud zvráceně a sebestředně uchopená, někdy může vést: K nestarání se o nic, k nechání starostí na druhých, k nezdravému fatalismu i u věcí, které bychom se měli snažit ovlivňovat.

Na druhou stranu můžeme v Ježíšových slovech slyšet i opačný **kontrast**: Mezi **úsilím** člověka si zachovat život **pozemský a laxností**, s jakou se stará o život **věčný**, a to i navzdory světlu víry, které mu bylo dáno. To může být zase **nebezpečí** těch, jejichž víra **zvlažněla**, jejichž vztah s Bohem přestal být živý, kteří již žijí, jako by Boha nebylo.

O vše by měl člověk **pečovat**: O život časný i věčný, o vztahy s lidmi, světem i s Bohem.

V Kristově chvále nepoctivého správce můžeme slyšet ale ještě cosi **obecnějšího**. Chválu správce **úsilí** jako takového. Správce to **nevzdal**, v bezvýchodné situaci hledal nějaké **řešení**, i když třeba ne ideální, chtěl jít životem dál. Snad také nejen kvůli sobě ale i s ohledem na své okolí, na své blízké.

Pokud v Kristově chvále můžeme číst i toto, pak by šlo vlastně o **povzbuzení** nevzdávat život, o povzbuzení se o něco stále **snažit**, být stále činný a žít aktivně. V ideálním případě žít a pracovat **pro** něco a pro někoho, pro Boha, lidi a svět. Ideálně, se snažit **obohatit** svět a lidi kolem sebe **dobrem** a tím pádem Bohem.

Právě to totiž některým lidem – včetně «synů (a dcer) světla» – asi **chybí**. Jsou přeci lidé, kteří bohužel už **nemají** skoro žádný **ideál**, žádný cíl, jen se jakoby **protloukají** životem, **přežívají**, znuděně a **bez** snahy o nic, natož o nějaké obecnější dobro. Už nežijí pro nikoho a pro nic. A to třeba i **navzdory daru** křesťanské **víry**. Nemohou samozřejmě vždy za to, **nejsou** určitě **vždy vinni**. Naopak, často jsou jen zlomenými **obětmi**. Zlomeni životem, bolestí, neúspěchem, nepřijetím či zklamáním. Anebo vyhořelí neustálou prací. Rozhodně

nám nepřísluší takové lidi jakkoli soudit, navíc jsme často jedněmi z nich. Ale je to velká **škoda**, pokud to tak mají, pokud to tak máme my sami.

Jistě, Pán Ježíš v tomto ohledu určitě **nechce chválit** nějaký hédonismus, život jako „permanentní párty“, život na úkor. Ani snahu život na zemi si za každou cenu jen **prodloužit**, zajistit, či něco podobného. A už vůbec ne **nekalé a zlé** aktivity člověka. Ale **chce**, věříme, **pochválit** aktivitu člověka, **činný život jako takový**, život **pro** něco a pro někoho, ideálně pro Boha, lidi a svět, **aktivitu v dobrém**.

A má-li tedy touto naší aktivitou být činnost pro druhé, **pro lidi a pro svět**, pro růst Božího království **v tomto světě**, pak k této aktivitě někdy patří také **zadat si** s tímto světem. Což někdy také znamená **nezůstat** docela **čistým**.

Domnívám se proto, že i toto – schopnost zadat si a ušpinit se z větší lásky k Bohu a lidem – k **aktivitám člověka z lásky** v tomto **porušeném světě** nějak **nutně** také **patří**. Byť bohužel. A nejde teď o to jak a za jakých okolností a kam až, ale o **princip**.

I to snad v příkladu nepoctivého správce můžeme nějak číst...

Zbývající částí evangelia se prolínají ještě další související témata: Věrnost v maličkostech, spravedlnost, nenechání se zotročit mamonem. **«Nemůžete sloužit Bohu i mamonu»**.

Vše je **umocněno** výmluvným čtením prvním z proroka **Ámosa** burcujícího **proti** lidem, kteří zmenšují **nespravedlivě** míru, zvyšují **svévolně** cenu, užívají **podvodných** vah, nuzáka kupují za stříbro a chudáka za opánky, prodávají **lstivě** i nejhorší obilí.

I toto je dobré **slyšet**. Samozřejmě ve všech dobách, ale v **dobách těžkých** snad ještě více: **Věrnost a poctivost** jsou vždy naším úkolem. A nenechat se zotročit majetkem je i naší **svobodou**. **Štědrost** je projevem **lásky**.

«Bůh chce, aby všichni lidé byli zachráněni a došli poznání pravdy» zaznělo v dnešním čtení druhém. Štědrost, dělení se o majetek – hmotný i nehmotný – jsou i **cestou ke spáse** a jejím **začátkem**. Už jen proto, že **«lásky přikryje množství (našich) hříchů»**.

Ostatně právě proto jsou **nepoctivost, chamtivost či lakota** v Novém Zákoně často důvodem **zavržení**, a to i z úst samotného Pána Ježíše. **«Kořenem všeho zla je láska k penězům»** glosuje na jiném místě Prvního listu Timoteovi svatý Pavel.

Milé sestry, milí bratři, zkusme dnešní biblická čtení vzít tedy především jako **povzbuzení**. Nejprve jako základní povzbuzení **chtít opravdu žít**, chtít se svým životem něco udělat, něco dobrého, krásného prospěšného, proexistujícího a Božího. Ať jsme v jakékoli životní situaci. A pak jako **povzbuzení k věrnosti** Bohu a dobru, k **poctivosti** a **štědrosti**, nakolik je komu z nás možné. **S Boží pomocí...**

Kdyby dnes nebyla neděle, byl by svátek **sv. Matouše**, obráceného celníka, apoštola a evangelisty. Pokud budeme mít dnes ještě volnou chvíli, můžeme se znovu podívat na onen nádherný obraz Michelangela Merisiho da **Caravaggio**, otce temnosvitu, „**Povolání svatého Matouše**“. Byl namalován pro kostel sv. Ludvíka Francouzského v Říme, kde je dodnes. Na internetu ho najdeme v mnoha reprodukcích. Obraz zachycuje **scénu** z celnice: Za stolem sedí několik mužů, patrně celníků. Zprava, v šerosvitu přichází do místnosti Kristus. A hned zase jako by odcházel, jeho nohy jsou již v otočce, jen letmým gestem pravé ruky ukáže na Matouše volaje ho. On to postřehne, ukáže prstem na sebe. Na rozdíl od ostatních.

Takové totiž **Boží doteky** často jsou, **letmé**. Jen jako oka mžik. To Caravaggio vystihl s genialitou sobě vlastní.

Takový letmý může být i Boží dotek skrze dnešní Boží slovo. Jen jako letmá myšlenka, letmé pozvání. Může to však být Boží dotek, který nás může volat se zvednout a chtít **se svým životem ještě něco dobrého udělat**, vzchopit se, **s Boží pomocí**.

Zkusme na sebe ukázat jako svatý Matouš na Caravaggiově obraze...